

Flera miljöorganisationer kritiserar lagstiftningen kring skogsskyddet för att bara gynna skogsindustrin och markägarna. Skogsstyrelsen har nu fått i uppgift att förtydliga lagen, men varken Skogsstyrelsen eller landsbygdsministern ser den som speciellt otillräcklig i dag.

BIRGITTA STOLT

Motstridig syn på lagen

Sverige vill ha levande skogar. Men miljöorganisationerna understryker att om svenskarna vill ha just detta behöver landet värna om de rester som finns kvar av gammal skog med höga naturvärden och fjällnära skog som är särskilt känslig. Skogsvårdslagen (SVL) ger uttryck för just det. Många miljöorganisationer påpekar dock att det har visat sig att skogsvårdslagen inte tillämpas. Och att lagen är väldigt svag. Efter att Skogsstyrelsen för några veckor sedan gav en markägare tillstånd att avverka ett skyddsvärt tallurskogsområde på cirka 40 hektar i Änokdeltat i Jokkmokks kommun, har debatten om skogsvårdslagen brutit ut.

RIKSDAGSLEDAMOTEN ÅSA ROMSON (MP) frågar sig vad det är för fel på svensk skogslagstiftning. Hon är oroad över dess utveckling och uttrycker bland annat att myndigheterna inte har tillräckligt med ekonomiska resurser. Enligt skogsvårdslagen måste myndigheterna nämligen kompensera skogsägarna om de ger avslag på avverkningsansökan. Ett bidragande skäl anser hon också vara att det numera saknas gällande delmål eller etappmål för skydd av skogen. Detta säger hon bland annat kan bidra till att skyddsvärd, ovärderlig skog får tillstånd av Skogsstyrelsen att avverkas.

– Inom skogsdiskussionen finns det en ökad oro över vart det svenska skogsbruket är på väg. Det når inte upp till minimikraven. Vi och regeringen har olika syn på vad de ekologiska systemen är värda. Vad vill samhället ha ut? Man har nedvärderat den mångfald och rikedom som finns kvar, säger Åsa Romson i en interpellationsdebatt med landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C).

Landsbygdsministern svarar henne med att säga att Skogsstyrelsen måste göra avvägningar. Han frågar sig vad som är väsentligast: produktionen eller naturintresset? Han nämner att de ekonomiska resurserna är begränsade.

– Gällande frågan om skogsvårdslagen. Det är Skogsstyrelsen som är tillsynsmyndighet och därmed den som har ansvaret för att göra bedömningar i det enskilda fallet. Jag anser att lagen är tillräckligt tydligt formulerad, men inser att det kan finnas gränsdragningsproblem. Det är mycket svårt och knappast önskvärt att detaljreglera hur och när avverkningsstillstånd ska ges. Det är Skogsstyrelsen som expertmyndighet som har att väga samman alla faktorer och förutsättningar i det enskilda ärendet, säger Eskil Erlandsson.

Åsa Romson blir inte lugnad av landsbygdsministerns svar och tror att regeringen inte kommer att vidta några åtgärder.

– Man ser inget problem med att Skogsstyrelsen är enda tillsynsmyndigheten. De tycker

Monika Stridsman, generaldirektör Skogsstyrelsen.

uppenbarligen att man ska kunna skövla fjällnära skog med mycket höga naturvärden trots att detta förbjuds i paragrafen, men det finns ingen som kan klaga, säger hon.

ENLIGT ESKIL ERLANDSSON presenterar regeringen en strategi i sin proposition för arbetet med långsiktigt skydd av skog och föreslår flera nya arbetsformer för att öka skyddet av värdefull skogsmark i Sverige. Det handlar bland annat om Kometprogrammet, ett program för markägarinitiativ till skydd av skogar med höga naturvärden. Erlandsson påstår att regeringen också möjliggjort en ökad användning av naturvårdsavtal genom att låta både länsstyrelser och Skogsstyrelsen teckna naturvårdsavtal för skogsmark. Ersättningsnivåerna har höjts och det finns numera möjlighet att teckna både långa och korta avtal. Med de olika nya verktygen och arbetssätten inom naturvärden anser Eskil Erlandsson att det nu finns flera lösningar för att trygga naturvärdena, antingen genom frivilliga åtaganden i avtalsform eller genom områdesskydd.

Även Naturskyddsforeningen vill se ett förtydligande av skogsvårdslagen, de pratar om vikten av sanktioner när inte lagen respekteras.

– Man gjorde lagen svag för att näringen skulle ta sitt ansvar. Markägarna riskerar ingen påföljd om de inte följer lagen. Vi har inte heller många instrument för ersättning till markägarna. Vem ska då betala? Det blir skattebetalarna som får betala, säger Karin Åström på Naturskyddsforeningen.

Hon anser att Skogsstyrelsen måste sätta ner foten. Hotade arter bara ökar och ökar och hon anser att man är mer upprörd ute i världen över hur vi hanterar vårt världsarv än vad

svenskarna själva är. Karin Åström nämner även att vi redan har avverkat 17 procent av våra markområden.

– Vi kan inte hugga mer, Skogen är inte så ung. Det som är borta är borta för evigt. Det är omvandlat till produktionsyta. Det tar 70-80 år för en tall att växa upp och för riktigt bra skog tar det cirka 150 år. Tänk på allt djurliv, alla örnböna och insekter, säger hon.

MONIKA STRIDSMAN, generaldirektör på Skogsstyrelsen, håller inte med Karin Åström. Hon nämner att Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, hela tiden mäter skogen och hon påpekar att det finns en hel del skog kvar att avverka. Monika Stridsman berättar också att sektorsmålen ska bli klara i år, det vill säga hur naturhänsynen ska se ut framöver. Hon bekräftar även att Skogsstyrelsen har fått i uppgift att öka tydligheten kring lagen.

– Men lagen är inte så svag i dag. Skogsbruket tar ett stort ansvar, men vi har fått mildare vintrar så skogsbruket måste ta ett stort ansvar för att få mindre skador. Varje distrikt ska nu ta ett antal miljöbeslut och utifrån dem kan vi få en bättre praxis, säger Monika Stridsman.

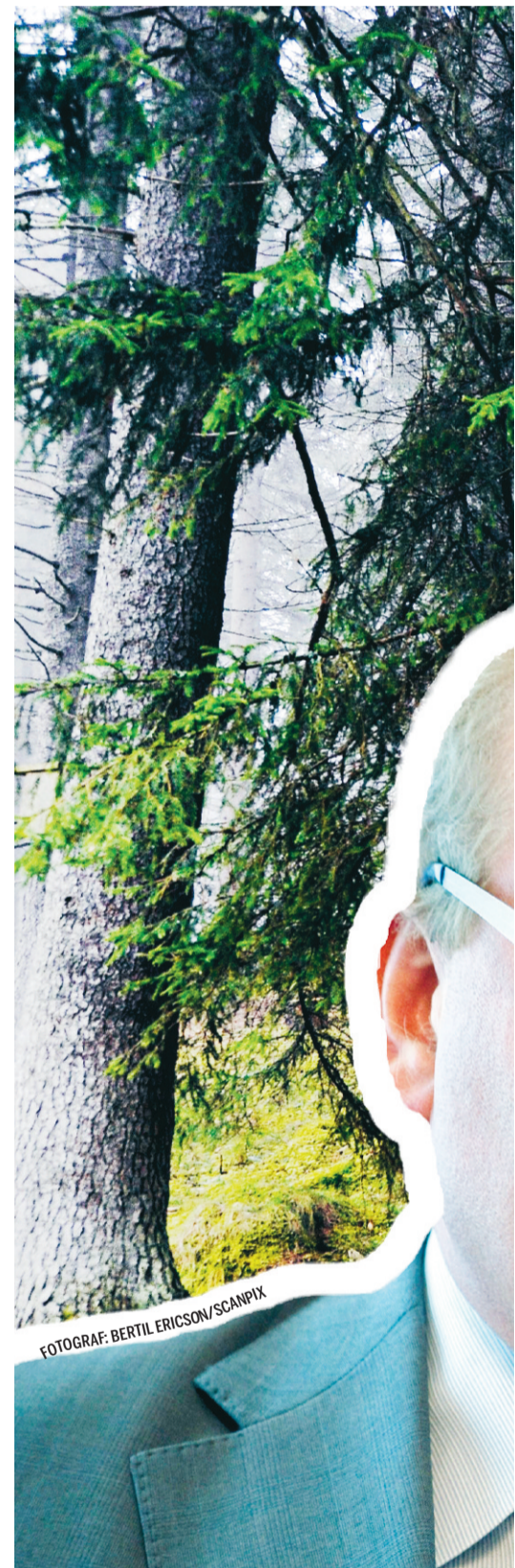
Hon går även in på hur oenhetlig skogens verksamhet är, att skogen ägs av olika markägare. Hon berättar att vissa har sin mark som komplement till jordbruket, medan andra har det till exempel för jakt eller för att bygga på. Skogsstyrelsen får in cirka 70 000 anmälningar per år gällande avverkning av skog. Tio procent av dessa fältbesöker Skogsvårdsstyrelsen. Monika Stridsman nämner att markägarna har frihet under ansvar gällande sitt förhållande till skogen.

MILJÖFÖRBUNDET JORDENS vänner påpekar att en ekologisk utarmning nu pågår och har pågått under lång tid i våra svenska skogar.

– Man ska ta lika stor hänsyn till ekonomin som till ekologin. Dessa två ska ha lika stor tyngd. Skogsbruket tycker att de tillämpar det, säger Carl-Gustav Lundgren på Miljöförbundet jordens vänner.

Han pratar om att det handlar om att bruka utan att förbruka och betonar att systemfelet ligger i kalhygget.

– Vi markbereder och planterar giftindränkta plantor. Så kalhugger vi sedan skogen. Man kan plockhugga skogen, ta vart fjärde träd. Markägarna skulle kunna begära det av sina skogsbrukare. Men de vet inte om att det går att plockhugga. Kalhuggning går snabbare och det är enklare. Men det blir inte en skog, det blir ett plantage. Och det blir inte mycket blåbär i en sådan skog, utan vi odlar fram älg. Men det rationella är dumt, avslutar Carl-Gustav Lundgren. *

Åsa Romson (MP) kritiserar skogsvårdslagen för att bara

Biologisk mångfald i Sverige

Det finns uppskattningsvis 50 000 arter i Sverige, varav ca 25 000 är skogslevande. Av dessa arter är 1 875 rödlistade, det vill säga hotade eller missgynnade. 92 arter har försvunnit från Sverige, 1 174 bedöms vara sårbara eller missgynnade och 346 är starkt eller akut hotade. Antagligen är dessa siffror högre, eftersom kunskapsläget om vissa artgrupper är bristfälliga. Artförlusten i skogen beror till största delen på skogsbruket, genom direkt förlust av livsmiljöer

till följd av avverkning, men också genom dikning, gödsling och mekanisk påverkan från skogsmaskinerna. Många skogslevande arter överlever inte i trädplantager på grund av bland annat den förstörda skogsstrukturen och det öppna mikroklimatet.

Källa: www.skyddaskogen.se

Skogsvårdslagen/miljöbalken

Skogsvårdslagen uttrycker samhällets krav på skogsägaren. Skogen berörs också av vissa

delar av miljöbalken då det gäller till exempel skydd av skog med höga naturvärden. Skogsstyrelsen kan bland annat besluta om att skydda mindre skogsområden med höga naturvärden genom att besluta om biotopskyddsområde. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet för skogsvårdslagen och delar av miljöbalken och ska se till att lagarna följs.

SKOGSVÅRDSLAGEN I KORTHET:

• Anläggning av ny skog: Ny skog ska anläggas efter avverkning när markens virkesproduceran-

de förmåga inte utnyttjas, nedlagd jordbruksmark ska beskogas senast tredje året efter nedläggningsåret och beprövade metoder och för marken lämpliga trädslag ska användas i förnyngsarbetet.

• Anmälan om avverkning: Förnyngsavverkning, vilket omfattar all avverkning utom gallring och röjning, om minst 0,5 hektar ska anmälas till Skogsstyrelsen.

• Avverkning av skog: Gallring måste främja skogens utveckling och virkesförrådet efter gallring måste vara så stort att markens virkesproduce-